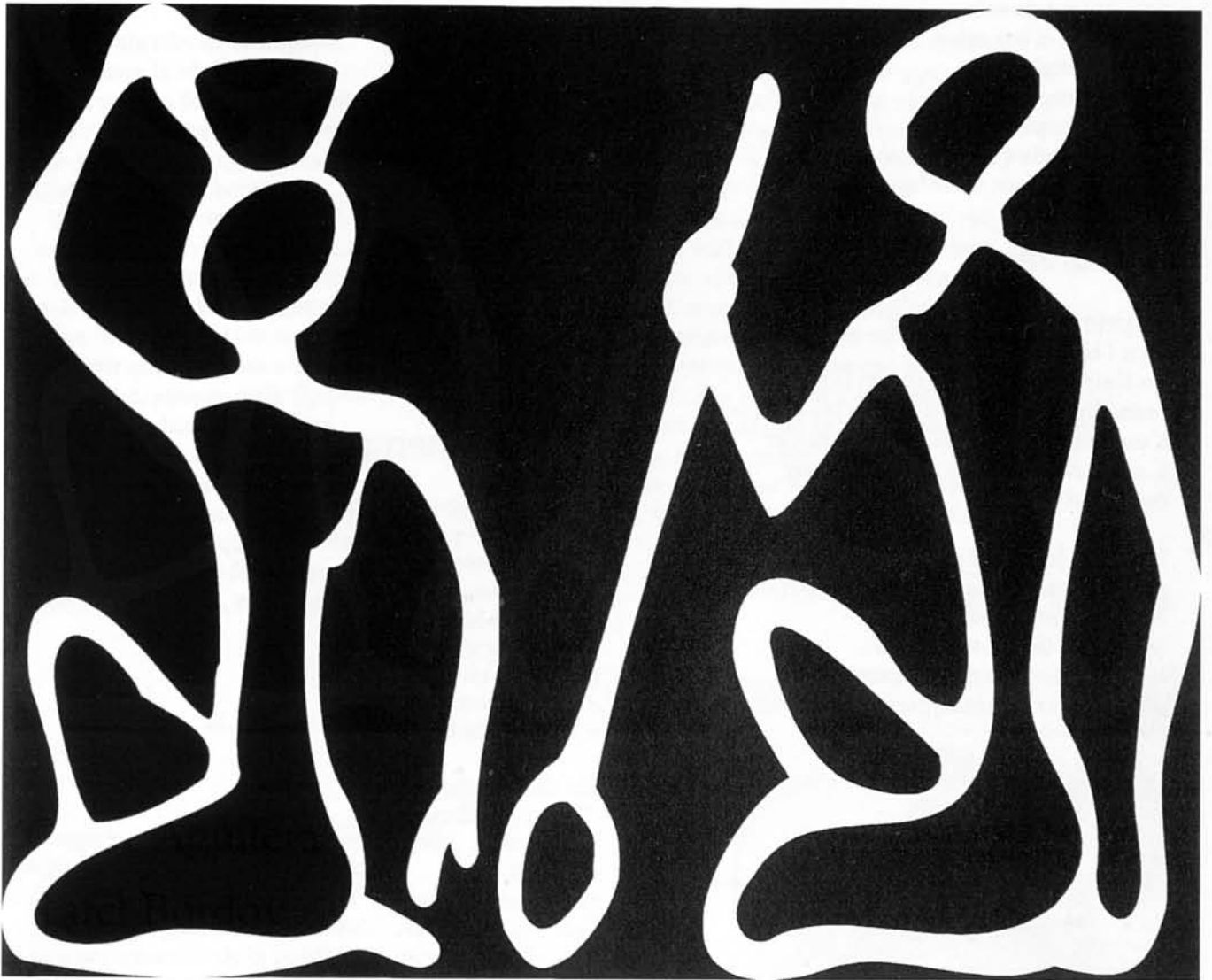

S'Esclop

10 i 11

Suplement artístic i literari de La Veu

Calvià, octubre i novembre 2000

Òscar Aguilera

Rafel Bordoy

Vicenç Calonge

Coll Bardolet

Bel Font

Miquel López Crespí

Antònia Serrano

Tudanca

Antoni Vidal Ferrando

Magdalena Vidal

Mare nostra que estàs en el cel

A Antònia Darder Boscana (N' Antuanet de can Gotzo)

Mare ja ets a la Llum
i no estam tots sols:
ens deixes el teu amor,
la teva fortalesa,
els teus consells,
el teu exemple...
Som molts els que t'estimam
i estam units per recordar-te.

Primavera

La primavera ha esclatat
i tot l'hort degota saba.
La flaire de les pruneres en flor,
entrelligada al zum-zum de les abelles,
s'escampa voluptuosa pel comellar
i, al corralet, les figueres de moro
congrien fruits.

Per Sant Joan, les prunes
no trobaran escala ni ganxo ni paner.
A final d'estiu plourà,
les figues de moro inflaran
i, tanmateix, no en menjarem:
sense tu seran amargues i salabroses.

Segadora de Coll Bardalet

A Catalina

Tenc carta!
La millor amiga,
l'amistat llunyana.

Tenc carta!
Mans tremoloses
obres el sobre:
les lletres porten
llaços de plata.

Tens carta!
La llegiré per tu
mare estimada.

Dos diumenges

Un diumenge assolellat,
dinàrem de pressa
i totes quatre,
cametes amigues,
cap a Son Matge.
Estovalles verdes,
copa de cava,
escala i canastra
a damunt la taula.

Un diumenge nuvolat
dinam en silenci
i sense tu,
daixo, daixo,
cap a Son Matge.
Estovalles negres,
tassó ple d'aigua,
canastra i escala
a damunt la taula.

Confidències

Ja no hi haurà més confidències,
ni petites complicitats,
una carabassa cucutxa.
Ara els silencis són pregàries
i els insomnis cabells blancs.
El telèfon no em tramet els teus missatges,
sols m'arriba l'aire dolcet
d'unes aletes d'àngel.

ANTÒNIA SERRANO
Valldemossa, gener de 2000

TRÍPTIC D'ABSÈNCIES

I

Debades vaig cercar, desesperat,
 talment cerca la nit la matinada
 i les llenques de fosca s'encenien
 pels caminois, estrets, de l'esperança.
 El temps se m'esmunyia costa avall
 i llenegava, lenta, l'hora malva.
 Per llargues ganivetes de silenci
 va romandre la brisa acoltellada.
 Per si la queixa de les fulles seques
 estotja el talismà de les petjades,
 cercava la certesa del teu cos,
 o un sospir que de pressa s'allunyava.
 El brancatge, ufanós, de la figuera
 es perfumà de blau, i la ginesta,
 com la llimona, va posar llambrecs
 dins l'horabaixa, violeta i grana;
 i, mentre, no trobava el teu record
 ni el tacte de la pell que m'abrusava;
 i un salabrós presagi fou l'anunci
 del part que, dolorós, encén la llàgrima.

II

Tal vegada no saps que en les nits llargues
 quan el silenci aixeca murs espessos,
 amb pesada altivesa de murmuris
 i vaguen els esguards, deambulant,
 pels trists ermassos de la indiferència;
 la muntanya nevada del teu pit
 no guarda per a mi ni una dreuera,
 ni el batec, fugisser de l'esperança,
 ni l'huracà que dorm en un sospir.
 I quan l'alba grisencs s'enmantella
 de rou i de setí endormissats,
 i naveguen els núvols matinades,
 i es desplomen, lentes, les estrelles,
 talment pluja que cau adés i ara;
 jo vaig teixint els somnis, inventats,
 en el racó més negre dels meus versos.

III

Tan esper la mort que mai no arriba
 i s'acaben els dies, passen anys,
 i és una font el temps i va vessant
 en la mare d'un riu que mai no torna
 i sols escuma deixa a les voreres.
 Parirà el calendari dies nous
 a l'albada dels anys, mes, tan se val,
 ja mai més no seran els nostres anys,
 perquè visquérem ja les hores nostres
 al tall d'un vell amor que s'ha quedat
 enganxat en un blau de recordances,
 esperant una mort que mai no arriba.
 I si un dia, fugint de l'evidència,
 he intentat assolir entre les mans,
 avarament, un poc d'il·lusió,
 l'he sentida escolar-se entre els meus dits
 al terreny, pedregós de les absències.

RAFEL BORDOY I POMAR

Il·lustració de Magdalena Vidal

Els treballs i els dies

L'escriptor Antoni Vidal Ferrando va néixer l'any 1945 a Migjorn, a Santanyí; és professor, conrea la vinya i té una barqueta, li agrada pescar...; però, ens aprofitarem d'uns bocinets de la descripció que en va fer Blai Bonet (1). Deixem, idò, que sigui l'altre poeta qui parli d'ell: "...el jove mestre que té caseva a la part del velar", "... i es decanta de la mamífera zoologia humana diària i s'asseu al seu estudi", "... des d'on veu i reconeix la torre quadrada i les cases grans de Son Morlà, el color emblavat i polsós, roig del pla i dels Llombards, el poblet curiós de la meva mare de margarites grises; és allà dalt, no està tot sol, viu amb tots els seus actes realitzats abans de pujar i ser allí *sicut passer solitarius in tecto* (jo vaig estudiar al seminari de Ciutat, al barri de la Calatrava i, per afegitò, es nota i tot...)".

*****

Més endavant, en el mateix pròleg, --titulat *Antoni Vidal Ferrando, els Treballs i els dies* (sic) i datat a Cala Figuera de Santanyí l'octubre de 1989--, Blai Bonet escriu aquest altre fragment:

"I ara quan el dia és una hora fúcsia que n'Antoni diria, el ciutadà i el súbdit nacional Vidal Ferrando davalla de l'estudi, del seu colomer, i, com en una costa avall d'un sinai, ensopega, travela amb les pedres, els macs, els reclaus i els subsecretaris de la quotidianitat que fa pes a la bàscula municipal de la vida censada i electoral. Com nosaltres i molts d'altres, però, reconeix en la paraula de la part alta del Velar i en l'abatiment de la carn viva que l'honor de viure es ben mereix que hom s'esforci a

vivificar, sigui creant el seu *Getsemani* o les *Cartes a Lady Hamilton*, tant és, la paraula sempre és d'hora, la natura sempre és d'hora, perquè també ell sap que la *més gran utopia del món és la natura*.

Per això, quan davalla del Velar, el menut Montmartre a la part alta de la vila, la gent veu en ell l'ésser al qual li ha sortit un posat de finor i d'universalitat que camina a pases petites, aviadet, i que té el parlar roig.

I és que n'Antoni, en la meditació a la part alta de la seva casa, ha après, per al nostre bé, que l'obra d'art és la conquesta de la llibertat per mitjà del treball humà... tant és així, que H. Ecco a la seva "Opera Aperta", arriba a dir-nos que la facultat de poder aglapir la bellesa just pot ser examinada en l'acció..., l'acció cívica i popular, sindicalista de la literatura, que ha volgut mirar fit a fit el fet que "en art just és lleig el que està mancat de caràcter, el que és bell en lloc de ser *expressiu*".

N'Antoni dona classes de català, va als pàmpols, té reunió al ESTEI, cala palangres, poda".

*****

La trajectòria literària de n'Antoni Vidal Ferrando ha estat guardonada amb nombrosos premis. Té publicades les novel·les *El*

batec de les pedres (1996) i *La mà del jardiner* (1999); amb la primera aconseguí el Ciutat de Palma 1995 i la segona va ser guardonada amb el Premi Sant Joan de Caixa de Sabadell 1999. En la vessant poètica, és l'autor de diversos poemaris; ha escrit *El brell dels jorns* (1986), *Racó de n'Aulet* (1986), *A l'alba lila dels alocs* (1988), *Els colors i el zodíac* (1990), *Getsemani* (1989), *Cartes a Lady Hamilton* (1990), *Calvari* (1992) i *Bandera Blanca* (1994). Ha guanyat el Premi Josep Maria Llompart 1992 i el Premi dels Jocs Florals de Barcelona, 1994.

(1) Al Pròleg del llibre *Els colors i el zodíac*, (Premi Festa d'Elx, 1987), publicat, --el 1990--, dins la col·lecció Balenguera per l'Editorial Moll.

Il·lustració de Tudanca

FINAL D'ESTIU

Ja s'acaba l'estiu. Cabrera enllà,
darrera la calitja, l'horitzó
rutila i, despessec, com el bon vi,
evoca la tendresa d'una dona
distant.

Tenim la passamaneria
de dies nous per ressaltar els velluts
dels somnis, a despit de defallences,
i la seducció dels mots: aquest
convenciment tangible que el plaer
no té mai la bellesa del desig.

SOLSTICI D'HIVERN

Bonjorn solsticial. Un gèlid vent
tramuntanenc, del gran períple musc
que fa el zodíac torna a retre'ns. Clama
el gris i, orbat, s'esmuny pel tors colèric
del vell vitand hivern. No hi ha cap fulla
que esbrini un aixopluc, ni la ginesta.

De cop l'hora animosa en què els de casa
preparen el torró, llamineries
de melmelada, i carament es lliuren
en aquell tan pretèrit ritual
del massapà: la sucre, ametles, neules.

Em sent calfat i solidari i vaig
i vénc de l'enrenou a nemorosos
consirs de finestral: Com es marceixen
els blancs inflorescents de la vidalba
als murs de pedra en sec, així s'escurça
la folla longitud d'esdevenir.

La vida és vent, temors, reminiscències
i atàvics capiscols que dirigeixen
un himne absurd. I la mirada neta,
quimeres, laberints, colors, miratges,
l'atreviment de no capitular.

De *Els colors i el zodíac* (1990)

DUIM A LA SANG UN GEST HERÀLDIC...

Duim a la sang un gest heràldic
d'uns avis irredempts,
que passaren com un tràmit per la història.
I els llinatges ens fan mal
perquè som pèrfids i esnobs
legataris d'uns afanys
d'arcs del cel i buganvil·lies.
I una nit ancestral de cans de bou,
una alèrgia d'instint i de llambrecs
ens eixorba l'avenir
com una gleva herètica.

ORACIÓ PER LA LLENGUA

Gràcies, Senyor, pel mot, ofrena ardent
amb què us alab i esventr la nit lacrada.
Com un fadar desconcertant l'albada
em ve pel mot, pel mot estim la gent.

Màgic conhort la veu, feliç jovent
amb la paraula i l'escalfor nostrada
al llunyedar. Divina fe estelada
per la claror d'aquest parlar naixent

del vell caliu, com una nova flor.
Que la prègaria vital, l'espiga
adolescent, el bategar del cor

lloïn la llengua, la galana antiga.
Jo vull cridar per tu, però tenc por
de cedir el crit i l'esperança amiga.

De *Racó de n'Aulet*

ANTONI VIDAL FERRANDO

"El llibre d'Antoni Ferrando és un cant d'amor.
Al cap i a la fi potser tota mena de poesia ho és. Amor
a l'estimada, tocat de reflexos de nostàlgia, i amor
dramàtic a la pròpia terra, al petit país, al regne enmig
de la mar que va fer seu el rei En Jaume".

"Dos amors en el fons indestriables, que
conflueixen en una passió que els eleva i magnifica: la
passió pel mot, per la llengua pròpia, sempre difícil i
amençada. Aquesta passió és implícita a tot arreu dels
poemes, reflectida en un gust gairebé sensual en la tria
de paraules, a vegades insòlites i profundament terrals,
a vegades humils i quotidianes, a vegades bellament
retòriques"... "no cerqueu en el seu llibre manlleus ni
ecos. Antoni Vidal Ferrando ha trobat la seu veu
pròpia, una veu ben personal, per a dir totes aquelles
coses que li dolien, que l'inquieten i que el fan viure. I
ha encertat a dir-les amb la necessària puresa i amb la
ingenuïtat que calia".

JOSEP M. LLOMPART

(Fragments del *Pròleg de Racó de n'Aulet*, 1986)

Les illes silencioses

Teves les illes silencioses,
   el cel nocturn,
 les resplendents petxines brillant damunt l'arena verge;
 teu el llim de les aigües,
 obscur sota els núvols;
 teva aquesta mar plena de tombes obertes
 curulles d'esponeroses vegetacions;
 teu l'absurd exèrcit d'ulls clucs i roses marcides,
 perfeccionant rígides cristal.litzacions i estructures;
 teva Mort sens llei i sens mesures
 perseguint-te enmig de la tempesta;
 la freda claror de l'aurora,
 pobre univers d'il.lusions que rellisca,
   precipitat,
 entre curioses aventures i utòpics barroquismes dibuixant estellades peripècies,
   bells somnis a la deriva.

Algú encén fogueres en la costa.
 S'apropa l'hivern.

En la penombra dels cines

Sense experimentar cap mena de dolor adverteixes
 l'imperfecte present que un dia imaginàrem tibant,
 transparent realitat modificable il.luminant les ombres com un estel encès.
 Sense que la més petita exclamació et surti dels llavis;
 sorprès encara davant el rabent desfici dels dies
 proves d'allunyar amb gest lent les arenes i algues que t'encerclen.
 Però hi ha massa sol al descurat jardí de la infantesa.
 Sumptuoses matisacions de cossos convertits en terra fecunda.
 Esquinçats records plens de cotonoses al.lotes
 amb flaire de perfums cridaners,
   prometent insinuants gestos en la penombra dels cines.

**MIQUEL
LÓPEZ CRESPI**

El camí dolç de l'oblit és il.limitat

Sincerament, t'hauries de negar a escriure poesia
 amb aquest pobre instrumental de paraules ambigües i opaques.
 ¿Qui t'ha dit que trobaries ningú enmig de l'immens paisatge pla, esgotat per la calor?
 ¿Qui ha promès figures en la distància,
   boscos,
 peresoses ombres sota el fullatge?
 Sincerament, el camí dolç de l'oblit és il.limitat, de debò,
 i per molt que guaitis per la finestra no hi veuràs en la sorra les
   [puntes dels minarets de la ciutat somniada.

De la 1ª edició
 d'Un violó en el
crepuscle,
 XXI Premi de
 Poesia
 Goleta i Bergantí
 del Masnou.
 Publicat per
 Viena Serveis
 Editorials s.l. el
 març del 2000 a
 Barcelona.

JONÀS

El llibre de Jonàs -se'ns parla d'un Jonàs fill d'Amitai, profeta, natural de Gat-Hefer, en temps de Jeroboam II- de fons didàctic, presenta la Salvació de Jahveh sense fronteres. Déu salva tots aquells que, penedit dels seus pecats, acudeixen a ell, fins i tot si es tracta dels enemics més ferotges d'Israel.

DELS LLIBRES DELS PROFETES

Biblia

I

Missió de Jonàs

Assossegat i fos amb l'horitzó
em desvetllà la foscor de Jahveh.
Els seus vers mots indicaren el fer
i jo, confús, vaig rebre la sentor.

Jahveh volgué que a Nínive el temor
es predicàs, cansat del brut quefer,
cansat de folls que fan foc del sincer,
doblers del bes i bassa de l'amor.

I canviar el negre corb pel blau,
comunió de mar i cel, atzurs,
deixar el corc i construir la pau.

I m'estrià a mi, pobre recurs.
Per què? Per què? Si jo som poca clau,
poca llum -seny- per a tan gran discurs.

II

Evasió de Jonàs

Tenc massa por, he de fugir, marxar.
Me n'aniré a Tarsis, passatger
de la derrota jo m'escaparé
del foc, Jahveh. Llavors podré giscar

com un covard que no volgué lluitar,
seré del somni traïdor, rater,
perquè el meu món és com arbre solter,
sens flors ni fruits, sens talent i vulgar.

Serà la mar distància segura,
no em trobarà Jahveh, restaré sol,
sol i ben mut, no vull veu de l'Altura.

Si de cas buit, silenci, oblit, Sol
i calma i nit, una roda futura
on els mandats siguin fàcils, sens dol.

Dibuix de Tudanca

III

Jahveh no accepta l'evasió

No accept un no per resposta. Jo dic
i els homes fan. Per això tu, Jonàs,
predicaràs a Nínive. Seràs,
del meu desig, criat, paraula i tic.

Jo llanç el vent sobre la mar i escriu
sobre les ones tempesta i ferm llaç.
Llaç de tro i boira, mentres escridàs
als mariners que amb les dents fan xerric

tot tremolant talment pell de gallina.
Car el poder que tenc ho exigeix tot:
obediència, gran disciplina,

valor i ulls clucs. Jo som un sobretot,
però també som la dolça metzina,
i tu, Jonàs, seràs el meu rebrot.

VICENÇ CALONGE *

* Fundador i President del Centre Cultural Capaltard,
guanyà el Premi Rei en Jaume de Poesia (Calvià 1999).

VII

A tu, tardor,
 que em negues la paraula tèbia
 que acarona el desamor i el fa ombra,
 que estores de silenci el meu caminar tendre
 i albiures, entre fosques, un alè gelat.
 A tu, maleïda,
 el meu darrer esglai
 que et colpeixi les entranyes de tristor
 et dedic, innocent i mancat d'esma
 i que et servi testimoni el meu menyspreu.
 Des d'aquest racó de biografia estant,
 jugant amb unes lletres descolorides,
 com arena blanca d'una platja impossible
 suplic que el temps no passi,
 enc el rellotge em sigui tortura
 perquè el patir és símbol de vida
 i altres fulles vendran amb la tebior als llavis.

XII

Com és pesant el jo,
 amarat a la inconsistència del dia,
 quan no troba mes essència que el deliri
 de veure't parlar sense sons ni alè,
 quan ta veu és ombra fugissera
 i la remor que deixa,
 imperceptible,
 l'embriaga.

Per això et vener la boca,
 far i guiatge d'aquest naufragi,
 que malda per fer-se sentir dins el pou d'autisme
 que és la meva decrepitud d'avui,
 fang d'un dia,
 deixalla morbosa que els panteixos del plor
 [solidifica.

I malgrat tot, et veig encara que no hi siguis,
 com plegues la flassada del meu taüt
 amb unes mans com un cel enorme,
 [amant i mare,
 i els niguls que et coronen
 són la porta més estimada per eixir de l'infern
 que és el meu jo,
 pres de la crueltat d'un mal dia.

Gravat de Bel Font

ÒSCAR AGUILERA

D'Essència de l'enyor, premi Art Jove 1998